

2. КОНТРОЛЬ, АУДИТ І АНАЛІЗ: ВИДИ ТА БАГАТОЦІЛЬОВИЙ ХАРАКТЕР В ПРОЦЕСІ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Лучко М.Р.

доктор економічних наук, професор

Коновалова А.

магістр, гр.ОАБм-11

Тернопільський національний економічний університет

Тернопіль, Україна

СУТНІСТЬ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ В ПРАВОВОМУ ПОЛІ УКРАЇНИ

З прийняттям Податкового кодексу України та і запровадженням податкового обліку з'явилася необхідність виділення податкового аудиту з системи загального аудиту зі специфічними цілями і завданнями. В свою чергу, суперечливе податкове законодавство та постійні ініціативи щодо реформування системи оподаткування, впровадження нових аспектів податкових розрахунків та відображення їх у податковій фінансовій звітності здійснюють вагомий вплив на методика й організацію податкового аудиту [1].

Сутність останнього зводиться до незалежної перевірки податкової звітності з метою встановлення ступеню її достовірності, а також щодо відповідності у всіх суттєвих аспектах нормам законодавства, порядку формування, відображення в обліку і сплати економічним суб'єктом законно встановлених податків. Проте проблематика розвитку податкового аудиту зводиться до того, що на законодавчому рівні цей вид аудиту не є врегульованим для деяких платників податків. А тому вдосконалення організації податкового аудиту на підприємстві полягає у виробленні комплексного, системного підходу та пов'язаних з ним методичних рішень, які були б здатні створити умови для їх практичного впровадження. Незважаючи на існування методичних рекомендацій щодо перевірки того чи іншого виду податку, збору, іншого обов'язкового платежу, розроблених податковою службою, питання формування доказової бази, порядок застосування конкретних способів та прийомів аудиту, джерела інформації тощо залишаються поза увагою як законодавців.

Об'єктом податкового аудиту є податкова звітність, а тому він не включає будь-які інші форми звітності, наприклад, фінансову чи бухгалтерську. Крім того, висновок, підготовлений за результатами податкового аудиту, не може розглядатися як аудиторський висновок про достовірність бухгалтерської звітності в цілому. У податковому аудиті дані бухгалтерського обліку і звітності розглядаються в якості одного з джерел інформації разом з первинними документами, регістрами податкового обліку та податкової звітності, з урахуванням більш високої значимості останніх.

В процесі податкового аудиту вивчаються податкові бази по кожному з перевірених видів податку, проводиться аудит податкового обліку та податкової звітності, як комплексний, так і по окремих податках.

Комплексний податковий аудит - це перевірка правильності складання декларацій і розрахунків по всіх податках, що сплачуються підприємством за рік.

Тематичний податковий аудит - це перевірка правильності складання декларацій і розрахунків по окремих податках, що сплачуються підприємством за певний період.

Метою проведення податкового аудиту є, крім підтвердження вірогідності даних податкових декларацій, правильне нарахування податкових платежів у бюджет, але й розроблення пропозицій з поліпшення фінансово-господарської діяльності підприємства. У межах підприємства виконання таких функцій варто покласти на головного бухгалтера та фінансового директора, адже перевірка правильності й своєчасності нарахування та сплати податків компанією є прямими посадовими обов'язками цих спеціалістів [2, с.125].

Обсяг і масштаби проведеного податкового аудиту встановлюються замовником, проте для найбільш ретельної перевірки необхідно проведення повного податкового аудиту, що охоплює всі сторони діяльності компанії, що впливають на її систему оподаткування. Практично кожна компанія, що здійснює податковий аудит, володіє власною методикою проведення перевірок. Певною, найбільш ефективною методикою не існує, що пояснюється відмінністю особливостей компаній, що впливають на обчислення накладаються на них податків.

Процес податкового аудиту можна умовно розділити на кілька етапів: експертиза системи оподаткування, перевірка обчислення податків і здійснення виплат і безпосередньо складання звіту з описом виявлених помилок і пропонування заходів щодо їх усунення. Застосовуючи аналітичні процедури при проведенні податкового аудиту, є можливість одержати набагато більше інформації для здійснення більш якісного і повного аудиту. Зокрема, при цьому можна визначити фактори, що впливають на величину податкових зобов'язань, структуру і динаміку податкових платежів організації; оцінити потенційні податкові ризики організації та податкові порушення тощо [3, с.37].

Таким чином, податковий аудит по суті являє собою податкову перевірку, але з тією різницею в порівнянні з перевітками податкових інспекцій, що за її підсумками не буває штрафів і донарахувань, а найчастіше, навпаки, розкриваються невикористані податкові резерви. А основними проблемами організації податкового аудиту на підприємстві є відсутність чітко закріплених нормативно-законодавчих актів, які регламентують проведення такого виду аудиту, та постійні зміни в системі оподаткування, що ускладнюють його проведення.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 29.05.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Костюк Б.В. Організація податкового аудиту на підприємстві. Економіка і регіон. 2015, №1 (50), с.124-129
3. Ахметшин А.Ф. Налоговый аудит как отдельный элемент в системе общего аудита. Экономика. Статистика. Информатика. 2014, №6, с. 37-41

Голяш І.Д.

кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний економічний університет
м.Тернопіль, Україна

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИЗИКІВ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Нині в Україні інвестиційний клімат вважається несприятливим через політичну й економічну нестабільність, недосконалість законодавства, недостатність розвитку ринкової інфраструктури. Турбулентність зовнішнього середовища обумовлює високий рівень інвестиційних ризиків та потребує наукового обґрунтування інвестиційних рішень.